

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

389.6

Hely

Idő

"1913"

Személy

Szerző

Cím

A főváros kölcsöne.

Forrás:

Budapesti hírlap.

Bp-

1913 III/18

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

A főváros kölcsöne.

A székesfőváros háztartásának nehéz időszaka a mostani. Hosszu, félénk, tartózkodó városi élet után néhány évvel ezelőtt egyszerre rátért Budapest a sokatkarás útjára. Az egyik végtéből a másikba való hirtelen átsapás felszínre hozta a főváros gazdasági életének sok lappangó erőjét, de sok gyermekbetegségét is. Budapest úgy látszik, idő előtt kóstolt bele a nagyszabású városi életbe, mely hitel útján létesít olyan intézményeket, melyek a lakosság minden rétegének megélhetésére kihatnak.

A hozzánk érkező külföldi milliók, melyek jóvelmező beruházásra voltak szánva, nálunk olyan városházi életet találtak, a mely nem bírt hidegen számolni a kölcsönök hováfordításával, hanem mint egy a pénz értékét nem ismerve, jogászok költsézésbe fogott belé. Nagyon szép, nagyon színes programok nőttek ki a milliókkal megtermékenyített Városháza földjéből. De részben nem volt meg a helyes egyensúly e program szociális és gazdasági része közt, s a főváros erején felül létesített olyan alkotásokat, melyek nem jóvelmeznek, s egy szegény város háztartásában lukszus-számba mennek. Másrészt hiányzott a főváros beruházó programjából a hidegen mérlegelő gazdasági érzék, a mely visszatartotta volna a fővárost a folytonos hiteltülpéstől és olyan beruházásokat létesített volna, melyek új jóveldelmi forrásokat nyitottak volna és a lakosság jólétét ezen az úton fokozták volna.

A főváros gazdálkodását ott hibázták el alapjában, hogy a főváros törekvése nem az általános jólét megteremtése, hanem a jólét hiányán való pillanatnyi segítség volt. Ez a fonák, elhibázott szociálpolitika rávallott arra, hogy követői nem az életből, hanem a német városi szobatudósoktól tanulták el tennivalójukat s a germán szellem, mely általában vaskalapos, szolid és megfontolt, így hullatta Budapestre éppen azokat a veszedelmes gyümölcseit, a

mik csak könyvekben állják meg a helyüket, de a való életben csak a nagyözölés hiu csillogását eredményezik.

Fenn az ernyő, nincsen kas: Szigligetinek ez a szindarabja jellemezte a főváros jóhiszemű, de gyámság alá való gazdálkodását, mely egy csomó adósságot termelt, de megfogható és huzamosabban ható eredményt annál kevesebbet. Ilyen előzmények után közeledünk most gyors léptekkel a főváros házi kalendáriomának fekete betűs napjához, június elsejéhez. Ezen a kritikus napon dől el ugyanis, hogy vissza kell-e fizetni azt az ötvenmilliós függő kölcsönt, a mit a főváros az elmúlt évben a Magyar Bank közvetítésével párisi és newyorki bankházaktól vett föl. A kétséges dátum közeledésével szemben nagy csönd, nagy hallgatás üli meg a Városházát. Illetékes tényezők nem tudnak vagy nem akarnak nyilatkozni, arra hivatkozva, hogy fölvilágosításukon

két kézzel kapna a főváros körül ólalkodó külföldi pénzkinálat, a mely mohón lesi most a városház pénzügyi helyzetéről kiszivárgó híreket, hogy követelését majd ezekhez szabja.

Ez a körülmény a főváros érdekét néző sajtóra is bizonyos diszkréciót parancsol és így az alábbi fejtegetés, a melyhez az információt az *Esti Ujság* munkatársa kapta, a főváros kölcsönügyeinek egyik beavatott ismerőjétől, a kötelező diszkréció határát lehetőleg nem fogja túllépni. A mi a főváros hitelszükségletét illeti, az a függő kölcsön visszafizetésén kívül ebben az évben egy 120.000.000 koronás törlesztő kölcsön lenne, a minek 4.5 százalékos kamatterhe az ideai költségelőirányzatba már föl is van véve, s a mivel a 270 millió nagy beruházó program záródna majd le. Ennek elköltése után hosszabb pihenőt terveznek a Városházán a beruházás terén. Persze, csak terveznek, mert az újabb iskolai, kórházi, kaszárnyaépítő szükségletek újabb hitelek megszerzését teszik még ebben az évben szükségessé, a

melyekre nézve még nagyrészt nincs semmi fedezet, sőt a nagy beruházó programban is körülbelül öt vagy nyolc millió korona az az összeg, a mely még mindig nincsen engedelve. Hogy az új kölcsön megkötésénél milyen kilátása lehet a fővárosnak, arra nézve a viszonyokat ismerő tényezők részéről ezt a rövid fölvilágosítást adták ma a Városházán az *Esti Ujság* munkatársának:

— A főváros újabb két foltokat fog kapni a nagy bankok részéről.

A bankok ugyanis ki fogják használni a legközelebbi időszakot, a mikor a háboruk zaja elmultával fölcusdó tőkével szemben óriás lesz a kereslet. Négy milliárdra teszik az államok sürgős hitelszükségletét, egy milliárdot fog lekötni csupán a szomszédos Balkán reorganizációja, a melynek gazdasági erői a politikai változással föl fognak szabadulni és minden áron el fogják fogadni a kínált kölcsönt. Biztosnak látszik, hogy ez a körülmény a tervezett francia értékpapíradó-emeléssel együtt, a mit a külföldi hitelek megadótatására tervez a francia kormány, a Clotz-féle törvényjavaslat alapján, el fogja zárni előttünk elsősorban a francia tőkét, részint azért, mert szlávbarát, részint azért, mert a francia tőke fut a veszendő pénze után és újabb kölcsönrel teszi képessé a Balkánt a török államadósságok elvállalására és törlesztésére.

Ilyen kilátások után arra lehet számítani, hogy a főváros egy kisebb, 15—20.000.000-ös függő kölcsönrel fog enyhíteni égető pénzsükségletén és meg fogja próbálni minden áron prolongálni a júniusban lejáró ötvenmilliós függő kölcsönt, bár erre nézve a francia és az amerikai pénzpiacokkal kell majd megalkudni, a mi e két pénzpiac harmonizálásának nehéz volta mellett nem lesz könnyű.

A főváros jelenlegi helyzetére nézve az *Esti Ujság* munkatársa azt a fölvilágosítást nyerte, hogy a főváros jelenleg az alapokkal együtt 29.656.000 korona bankbetéttel rendelkezik. Ennek az összegnek nagyrészt természetesen érinteni a legnagyobb szükség esetén sem szabad és így az az összeg, a mellyel a főváros jelenleg korlátlanul rendelkezhe-

ük, mindössze arra a 11.575.000 koronára szorítkozik, a mely a legutóbbi ötvenmilliós függő kölcsön maradéka gyanánt a Magyar Bankban van még elhelyezve. A fővárosnak ezzel szemben meglehetősen nagy a rendes folyó hitelszükséglete, úgy hogy a rendes bevétel mellett is egyre fogyatkoznia kell a Magyar Banknál letett összegnek, a mely decemberben még több mint huszonhárom millió volt. Hogy a főváros erre a betétre is rászorul, ez arra vall, hogy helyzete sürgőssé teszi egy új kölcsön megszerzését.

A Magyar Bank ugyanis azzal a föltétellel szerezte volt meg tavaly a főváros részére az ötven milliót, hogy a főváros ennek a függőkölcsönnek körülbelül felét nála helyezi el betét gyanánt és nem nyúl ehhez hozzá addig, a míg a többi banknál elhelyezett betétben tart. A Magyar Banknál elhelyezett összeg elapadása jellemzi tehát leghivebben a főváros mostani helyzetét. De hogy a főváros a fenyegető pénzhány elhárítására tesz-e valami intézkedést, azt nem lehet biztosan tudni.

A polgármester ugyanis a régi állapottal szemben, a mikor a főváros kölcsöneinek ügyét a közgyűlés külön bizottsága kezelte, a kölcsön szerzésének dolgát *teljesen a maga kezébe összpontosította*. Így tehát csak annyi valószínű, hogy már hónapok óta tárgyal a külföldi pénzesoportokkal és a városházán azért zárkóznak el most mereven minden fölvilágosítás elől, mert nem tudni, hogy a polgármester bizalmas tárgyalásai, a melyeket titokzatos külföldi utazásai alatt folytatott, milyen fölvilágosítás alapján indultak meg a külföldi pénzkinálókkal például három hónappal ezelőtt. Azóta a főváros pénzügyi helyzete megváltozott, kedvezőtlenebbé vált. A Városháznak ez hallgatást parancsol, mert természetesen rontaná a helyzetet a legujabb adatok őszinte föltárása.

A legsürgősebb teendő mindenestre az, hogy az ötvenmilliós függő kölcsönt a Magyar Bank utján meghosszabbíttassák. A Magyar Bank *utján* azért, mert a Magyar Bank föntartotta magának azt a fölvilágosítást, hogy az 50 milliót voltaképpen kik adták? A főváros tudomása szerint a kölcsönt több bankcég adta volt össze, de az is lehet, hogy a kölcsönadó tulajdonképpen maga a Magyar Bank, a

mely úgy is zserálja magát ebben a kérdésben, mint a főváros hitelezője. A szerint azonban, hogy az 50 millió prolongálásra és a kisebb-nagyobb függő kölcsön megszerzése névleg, vagy tényleg mely pénzpiac segítségével fog végbemenni, a kölcsön egyes kiadási tételei is változást fognak szenvedni. A *francia* pénzpiacon fölvelt kölcsön például azért drágább mintegy fél százalékkal, mert ezt az értékpapíradó is terheli, a mi 100 milliónál 475.000 frank és ez évről-évre visszatérő teher. Az *angol* kölcsönöket ellenben csak egyszer és mindenkorra kivetett bélyegköltség terheli. Ez a külön költség az idegen tőke védekezése az ellen, hogy kivigyék és ne otthon találjon gyümölcsöző elhelyezést.
